

СТАНОВИЩЕ

От проф. д.ю.н. Йонко Кунчев на дисертация на Петер Гелнер за присъждане на научна и образователна степен „доктор“ на тема „Футболно хулиганство – наказателноправни, процесуални и криминологични аспекти“

Актуалността на темата на дисертацията е безспорна. Въпросите, свързани с футболното хулиганство са разгледани в в четири основни аспекта – наказателноправен, криминологичен, наказателнопроцесуален и трудовоправен. Дисертацията е 189 страници и е структурирана в увод, седем раздела, заключение и списък на използваната литература. Темата е изследвана предимно от гледна точка на германското законодателство, но има препратки и към българското.

Теоретичната част на дисертацията се основава на предложената от автора дефиниция за футболно хулиганство „причиняване на вреди на лица или имущество на мястото или по време на дадено спортно масово мероприятие, доколкото са причинени чрез целенасочените индивидуални или съвместно извършени от повече лица актове на насилие“. В дисертацията се поставя акцент върху някои състави на престъпления, които имат пряка връзка с футболното хулиганство като колективна обида, кражба на знаме, „зрителски престъпления“ и др. Интерес представлява разгледания в дисертацията въпрос за разпределението на отговорностите при групово извършване на престъпление.

От съществено практическо значение е изследваната в дисертацията хипотеза на причиняване на леки телесни повреди при масови сблъсъци между футболни фенове. Аргументирано се обосновава тезата, че при тези случаи се изключва съставомерност поради предварителното съгласие на пострадалите лица. Включвайки се в масов побой те фактически предварително се съгласяват и приемат възможността да получат телесни уврежданията. Авторът на дисертацията приема, че при такива ситуации участващите в масов побой и съгласявайки се по този начин да получат леки телесни увреждания се отказват от правна защита.

От криминологична гледна точка интерес представлява разгледания в дисертацията въпрос за причините за футболното хулиганство. Механизмът на взаимното мотивиране към групова агресия задълбочено е обяснен в дисертационното изследване.

Авторът на дисертацията разглежда някои последици от футболното хулиганство в трудовоправен аспект. Безусловно, такива последици могат

да възникнат, но в критичен план следва да се отбележи, че този раздел в дисертацията не е в логична връзка с другите раздели.

Съществено място е отделено и процесуалния аспект при разследване на футболно хулиганство. Особено внимание се обръща на бързото производство от гледна точка на принципното положение, че наказанието трябва да следва престъплението. Действително бързината на разследването на такива престъпления и налагането на наказания на футболните хулигани допринася не само за прилагането на принципа за неотвратимост на наказанието, но и за генералната превенция.

Авторефератът вярно отразява съдържанието на дисертацията. По темата на дисертационното изследване са публикувани четири статии от Гелнер.

В критичен план могат да бъдат направени няколко основни принципни бележки и препоръки относно дисертационното изследване.

1. Необходима е по-стабилна логическа връзка между отделните раздели. Някои от тях не се вписват към темата на дисертацията (трудовето право), а други се разглеждат сами по себе си, а не като логическо продължение на предходни раздели. Трудовоправните и наказателнопроцесуалните аспекти на дисертацията нямат пряка връзка с темата на дисертацията. Процесуалната форма на разследването е универсална и не се влияе от вида на разследваното престъпление. Въпросите относно бързото производство са валидни не само за престъпления, свързани с футболно хулиганство, но и на други престъпления.

2. Криминологичният аспект на футболното хулиганство бегло е засегнат. Въпреки че причините за футболно хулиганство са предмет на разглеждане, въпросът за криминогенните фактори за тези престъпления все пак остава открит.

3. Правната уредба на футболното хулиганство в България е разгледана откъснато от правната уредба на Германия и без логична връзка с предходния раздел. Научен и практически интерес би представлявал сравнителния анализ между двете правни системи относно въпросите за футболното хулиганство.

4. Оформлението на дисертацията не е издържано. Текстовете са „разхвърляни“, неподредени. Необходимо е било след превода да се направи техническо оформление на дисертацията, за да се избегне впечатлението за небрежност при окончателната подготовка на дисертацията.

5. Заключениеето не е обобщаващо. Включва отделни извадки от дисертацията.

6. По-голямата част от автореферата включва фрагменти от дисертацията, а не обобщения и изводи.

Добре би било тези бележки да се вземат предвид при евентуално отпечатване на дисертацията като монография в Германия. Ще представлява интерес за научната общност и за практиката в България. Ето защо препоръчвам да бъде публикувана и на български език.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертацията е опит за комплексно изследване на футболното хулиганство от позициите на различни области на правото и на науката. В значителна степен той е сполучлив. Това се отнася преди всичко за наказателноправния аспект на изследването. Процесуалният аспект е разработен на добро теоретично ниво, но няма директна връзка с феномена „футболно хулиганство“. Авторът показва добро владение на материята нейното научно отразяване в дисертацията. Използван е богат научен апарат и научно издържан стил при разработването на дисертацията. Това ми дава основание да приема, че Петер Гелнер е достоен за придобиване на научната и образователна степен „доктор“.

Проф. д.ю.н. Й. Кунчев